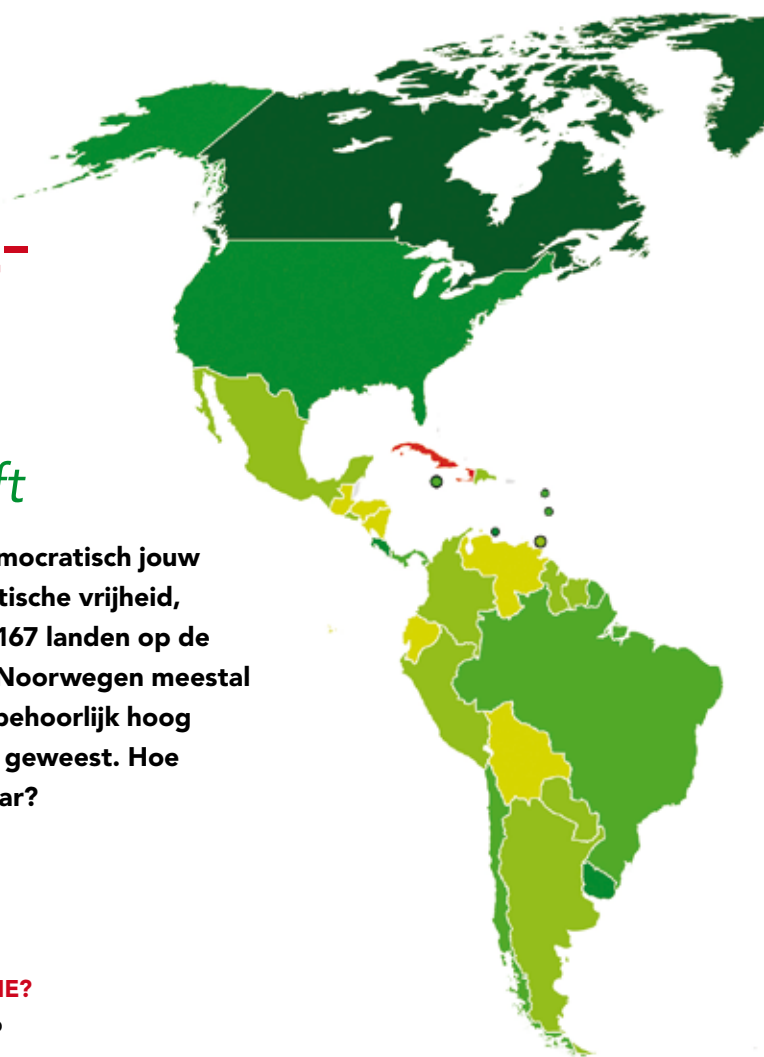

DE DEMOCRATIE-INDEX

Bereken hoe de Nederlandse democratie zich ontwikkeld heeft

De democratie-index is een lijst waarop je kunt zien hoe democratisch jouw land is. Landen bovenaan op de lijst hebben grote democratische vrijheid, landen onderaan zijn onderdrukkende dictaturen. Er staan 167 landen op de lijst, bijna alle landen van de wereld. De laatste jaren staat Noorwegen meestal bovenaan en Noord-Korea onderaan. Nederland scoort nu behoorlijk hoog op de democratie-index, maar is niet altijd zo democratisch geweest. Hoe democratisch was Nederland de afgelopen tweehonderd jaar?

WAT?

Leerlingen gaan in deze werkvorm het democratische gehalte uitrekenen van Nederland door de jaren heen. In 1815 zou het kersverse Koninkrijk der Nederlanden op de ranglijst van de democratie-index nog een dikke onvoldoende hebben gescoord. De leerlingen vormen groepjes en krijgen de opdracht om een cijfer te geven voor de democratie van Nederland in een van de periodes van ons koninkrijk.

VOOR WIE?

Havo-vwo

TIJDVAK

Tijd van burgers en stoommachines (1800-1900);
Tijd van de wereldoorlogen (1900-1950);
Tijd van televisie en computer (1950-2000).

LESDUUR

50 minuten

HOE?

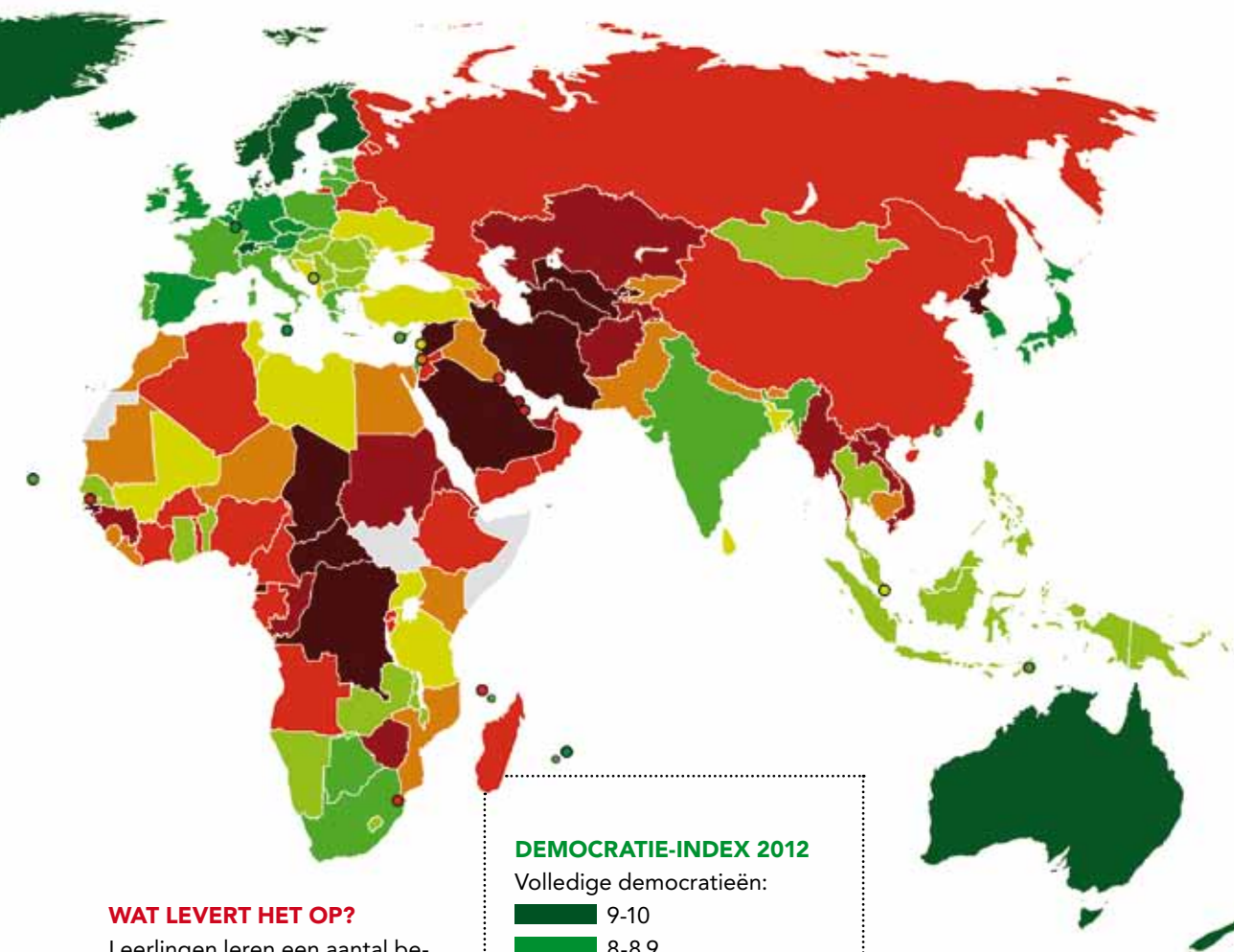
Verdeel de klas in vijf groepen. Ieder groepje krijgt een periode toegewezen: 1815-1848, 1848-1919, 1919-1940, 1940-1945 en 1983-2014. Ieder groepje krijgt achtergrondinformatie over zijn periode en een vragenlijst met 25 stellingen die afkomstig zijn uit de democratie-index (de volledige democratie-index bestaat uit zestig vragen). De groepjes vullen de vragenlijst in voor hun periode. Bij elk ant-

woord hoort een aantal punten (2/1/0), deze punten krijgen ze pas te zien nadat de vragenlijst is ingevuld. Dan tellen de leerlingen de punten op en delen het aantal door vijf. De uitkomst is het cijfer dat Nederland in deze periode voor zijn democratie zou hebben gekregen. Op basis van alle cijfers tekent u op het bord een grafiek waarin je kunt zien hoe de democratie zich in Nederland ontwikkeld heeft. Niet alle antwoorden op de stellingen zijn te vinden in de achtergrondinformatie. Leerlingen moeten sommige antwoorden zelf beredeneren. U kunt de opdracht ook uitbreiden door leerlingen extra informatie over hun periode te laten zoeken op internet.

PRODEMOS

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen. Dit schooljaar publiceren we in iedere *Kleio* een activerende werkvorm over de geschiedenis van de parlementaire democratie. De complete les, inclusief een uitgebreide docentenhandleiding, vindt u op www.prodemos.nl/kleio.

Deze les is ook gepubliceerd in het werkvormenboekje *The best of ProDemos - 10 werkvormen over Democratie*.

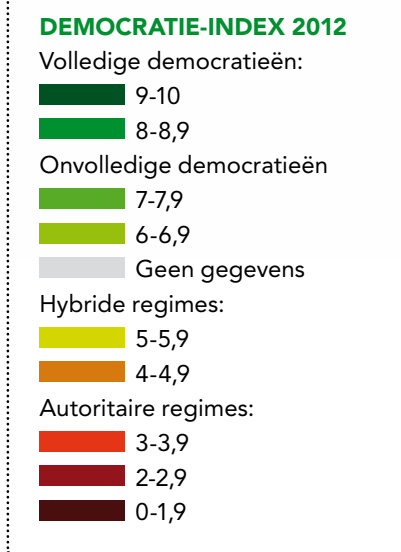
De democratie-index 2012 door Futuretril-lionaire.

WAT LEVERT HET OP?

Leerlingen leren een aantal belangrijke kenmerken van de democratie kennen. Ze leren welke ontwikkeling de Nederlandse democratie heeft gemaakt sinds 1815. Ook begrijpen ze dat je de mate van democratie kunt uitdrukken op een schaal van dictatuur naar volledige democratie. Ze leren dat het meestal tijd kost voor een land om democratisch te worden.

WAAROM?

Met deze werkvorm wordt de ontwikkeling van de parlementaire democratie in Nederland inzichtelijk gemaakt. Toen Nederland in 1815 een koninkrijk werd, waren er al verkiezingen. Toch scoorde Nederland toen niet hoog op de democratie-index. Wat is er sindsdien veranderd? Vanaf welke periode scoort Nederland een voldoende? In de nabespreking komen onder meer het algemeen kiesrecht, het ontstaan van politieke partijen,

de handelingsonbekwaamheid van vrouwen tot 1956, de onafhankelijke rechtsstaat en de bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog aan bod. In de werkvorm wordt de expert-methode gebruikt. Ieder groepje is verantwoordelijk voor het onderzoek naar een bepaalde periode. Uiteindelijk komen alle resultaten bij elkaar in een grafiek waarin de ontwikkeling van de Nederlandse democratie wordt weergegeven. ■

DE DEMOCRATIE-INDEX

De index wordt samengesteld door *The Economist Group*, het bedrijf dat onder meer het weekblad *The Economist* uitgeeft. Enkele voorbeeldvragen uit de democratie-index:

Is er een sterke traditie van scheiding tussen kerk en staat?

☐ Ja

☐ De kerk heeft hier en daar nog invloed op de staat.

☐ Nee

Alle burgers worden gelijk behandeld voor de wet.

☐ Klopt helemaal

☐ Klopt een beetje

☐ Klopt niet

De regering heeft gezag over het hele grondgebied van het land.

☐ Klopt

☐ Klopt niet